

Belägg för broms? (SOU 2026:20)

Remissinstans: Boxholms kommun **Diarienummer:** Fi2026/00577

Sammanfattande inställning

Boxholms kommun avstyrker förslagen om införande av ett system med skattebromsavgifter och skattesänkingsbidrag. Kommunen anser att förslagen utgör ett oacceptabelt ingrepp i det kommunala självstyret och den grundlagsskyddade beskattningsrätten. Den föreslagna konstruktionen riskerar att skapa en ekonomisk omfördelning som systematiskt gynnar ekonomiskt starka tillväxtkommuner på bekostnad av kommuner som kämpar med betydande strukturella utmaningar.

Hotet mot det kommunala självstyret och beskattningsrätten

Den kommunala beskattningsrätten är en förutsättning för att kommunen ska kunna ta egna initiativ och anpassa verksamheten efter lokala behov.

- **Ingrepp i demokratins kärna:** Beslut om skattenivå fattas av folkvalda i kommunfullmäktige baserat på lokala prioriteringar. Att staten inför ekonomiska sanktioner mot kommuner som tvingas höja skatten för att upprätthålla välfärden undergräver det lokala demokratiska mandatet.
- **Bristande proportionalitet:** Utredningen konstaterar själv att medelskattesatsen i kommunerna varit stabil under 2000-talet och att det inte finns någon entydig problembild. Boxholms kommun anser därför att det saknas skäl som motiverar så pass ingripande åtgärder i självstyrelsen.
- **Särskild sårbarhet för mindre kommuner:** För mindre kommuner med begränsad skattekraft kan även små kostnadsökningar tvinga fram skattejusteringar. Ett sanktionssystem riskerar därmed att bestraffa kommuner som redan befinner sig i en svår strukturell motvind.

Statens oförmåga att säkra resurser vid ny lagstiftning

Boxholms kommun vill särskilt betona den bristande tillämpningen av den kommunala finansieringsprincipen.

- **Underfinansierade reformer:** Principen att staten ska finansiera nya obligatoriska uppgifter fullt ut efterlevs inte tillfredsställande. När staten ålägger kommuner nya krav utan full kostnadstäckning skapas ett kostnadstryck som tvingar fram skattehöjningar för att klara lagstadgade krav.
- **Dolda krav och "perspektivträngsel":** Statliga myndigheter ställer ofta indirekta krav genom föreskrifter och riktlinjer (t.ex. kring bemanning eller administration) utan att dessa åtföljs av resurser. Det är djupt orättvist att staten först underfinansierar sina egna reformer och därefter utkräver en straffavgift när kommunen försöker täcka de faktiska kostnaderna för samma uppdrag.

En orättvis omfördelningsmekanism: Bonus till välmående, straff till behövande

Boxholms kommun ser en stor fara i att systemet fungerar som en ekonomisk omfördelningsmekanism som ökar klyftorna mellan landets kommuner.

- **Bonus till gynnade områden:** De kommuner som oftast sänker skatten är växande, storstadsnära kommuner med stark skattekraft. Att staten betalar ut bidrag till dessa innebär att resurser tillförs de kommuner som redan har de starkaste ekonomiska förutsättningarna.
- **Bestraffning av strukturella behov:** Kommuner i landsbygdsmiljö kämpar ofta med minskat skatteunderlag och högre fasta kostnader per invånare. Eftersom varje skatteöre ger mindre intäkter i dessa kommuner kan de tvingas till större höjningar i procentenheter för att nå nödvändig finansiering – vilket i sin tur leder till högre straffavgifter.
- **Ett system som finansieras av de sämst ställda:** Utredningen bedömer att systemet över tid kan leda till en **nettointäkt för staten**. I praktiken innebär det att straffavgifter från kommuner med strukturella behov används för att finansiera bonusar till redan välmående kommuner. Boxholms kommun anser att detta är principiellt oacceptabelt.

Alternativa vägar framåt

Istället för sanktioner förordar Boxholms kommun åtgärder som stärker kommunernas faktiska planeringsförutsättningar:

- **Långsiktig förutsägbarhet:** Besked om statsbidrag bör ges tidigare (t.ex. i vårpropositionen) för att underlätta kommunernas budgetprocess.
- **Värdesäkrade bidrag:** Statsbidragen bör i högre grad följa behov, priser och löner för att motverka den automatiska urholkning som sker idag.
- **Minskad detaljstyrning:** Genom att minska antalet riktade statsbidrag kan administrationen minska och effektiviteten öka.

Avslutande bedömning

Boxholms kommun avstyrker införandet av skattebromsavgifter och skattesänkingsbidrag då de undergräver kommunernas förmåga att ta ansvar för sin ekonomi. Statens fokus bör ligga på att leva upp till sitt eget ansvar genom att fullt ut finansiera de krav man ställer på kommunsektorn och skapa likvärdiga förutsättningar i hela landet.